

داروی خواب آور زولپیدم

(بررسی و آشنایی با اثرات مضر زولپیدم)

تهیه کننده: نسرين صرافان - کارشناسی ارشد روانشناسی

*مقدمه:

زولپیدم داروی خواب آور سریع الاثری است که در کاهش بی خوابی و استرس بسیار مؤثر می باشد. در بین داروهای خواب آور زولپیدم سریع ترین شروع اثرگذاری را دارد اما اگر بیش از حد مورد مصرف قرار گیرد فرد آگاهی خود را از دست می دهد و حتی ممکن است فرد اقدام به آسیب زدن به خود یا به اصطلاح «خودزنی» نماید اما بعد از بازگشت به حالت عادی هیچکدام از اقدامات خود را بیاد نمی آرد. قرص زولپیدم بعد از فلونیترازپام قوی ترین قرص آرام بخش محسوب می شود. اما سازمان بهداشت جهانی این دارو را در سری داروهای روان گردان قرار داده چرا که در بسیاری از افراد اثرات توهم زا و مست کننده ای مشاهده گردیده است.

*موارد مصرف زولپیدم:

برای کنترل کوتاه مدت بی خوابی (بطور معمول بین دو تا شش هفته) در کمترین دوز تجویز می گردد. این دارو هم برای کاهش دادن زمانبندی به خواب رفتن و هم برای بهبود طول زمان در خواب ماندن به کار می رود. این دارو افسردگی را شدت می بخشد بنابراین برای بیماران افسرده کم خواب باید با احتیاط تجویز گردد. مصرف حتی در حد زمانبندی موقت

آن اختلال شدید حافظه را به همراه آورد. بیماران مبتلا به بی‌خوابی نباید بیش‌تر از یک هفته از این دارو استفاده کنند. در ضمن زمانی این دارو باید مورد مصرف قرار گیرد که فرد کاملاً برای خوابیدن آماده باشد زیرا این دارو به سرعت عمل می‌کند و اگر در حین انجام کاری مصرف گردد منجر به چرت زدن می‌گردد و زمین خوردن افراد سالمند بسیاری بعد از مصرف این دارو در حین حرکت کردن در خانه سالمندان گزارش گردیده است. در ارتش آمریکا این دارو را برای داشتن خواب راحت در شب قبل از عملیات‌های مهم و حساس جنگی به سربازان می‌دهند ولی سازمان ملل متحد همچنان زولپیدم را در رده داروهای روان‌گردان طبقه‌بندی کرده است.

***عوارض جانبی مصرف زولپیدم:**

نشانه‌هایی از جمله تهوع، استفراغ، خواب‌آلودگی، سردرد و گیجی، سرخوشی، راه رفتن در خواب در موارد انگشت‌شمار، دوبینی، توهم شدید (خصوصاً توهم دیداری)، احساس آشفتگی و خشم، انجام کارهای خطرناک، هذیان‌گویی، لکنت زبان، افزایش فشار خون در اثر مصرف زولپیدم گزارش گردیده است.

***موارد منع در مصرف داروی زولپیدم:**

به مصرف‌کنندگان زولپیدم که مبتلا به افسردگی نیز هستند توصیه می‌گردد که جوانب احتیاطی بسیار را در مصرف خود لحاظ کنند زیرا این دارو می‌تواند احساس دل‌سردی را عمیق‌تر نماید و حتی اندیشه آسیب به خود (خودزنی) را در فرد ایجاد کند.

*وابستگی دارویی، تحمل و علائم قطع مصرف زولپیدم:

استفاده از زولپیدم در برخی از افراد سبب ایجاد تحمل می گردد. قطع این دارو می تواند سبب بروز دلیریوم، تشنج و یا عوارض جانبی دیگر گردد. بخصوص اگر به مدت طولانی و یا با دوز بالا مصرف شده باشد. در افرادی که وابستگی فیزیکی یا تحمل به زولپیدم پیدا کرده اند دارو باید به تدریج و در طی ماه ها قطع شود تا احتمال بروز عوارض جانبی کاهش یابد. تجویز زولپیدم برای افرادی که مصرف الکل دارند نیز باید با احتیاط تجویز گردد.

*سوء مصرف داروی زولپیدم:

زمانی که فرد بدون تجویز پزشک اقدام به استفاده طولانی مدت از زولپیدم می کند احتمال افزایش وابستگی و سوء مصرف افزایش پیدا می کند. تحمل نسبت به دارو زمانی اتفاق می افتد که فرد دارو را از راهی غیر از روش توصیه شده (مانند تزریق) مصرف کند و یا دارو را برای غیر اهداف درمانی مورد استفاده قرار دهد. سوء مصرف در افرادی که نسبت به سایر داروها هم وابستگی دارند بیشتر اتفاق می افتد. در افرادی که سابقه وابستگی طولانی مدت دارند، احتمال بروز علائم قطع مصرف دارو مانند تشنج بیشتر وجود دارد. همچنین بروز علائمی مانند احساس درد لگن و پاها، سردرد، درد در قسمت پشت گردن و سر، پرخاشگری و بی قراری به هنگام خواب از علائم قطع مصرف این دارو می باشد که در عین حال ممکن است در همه افراد بروز نکند و در صورت بروز پس از چند روز رفع خواهد شد.

*تداخلات دارویی:

داروهایی مانند کلرپرومازین، سایمتیدین، فلوکونازول، ایمی پرامین، کتوکونازول، رینامپیسین، ریتوناویر، کاربامازپین و حتی توئین احتمال بروز تداخل با زولپیدم دارند. اگر چه دلایل قطعی برای این نظریه وجود ندارد.

در ضمن طبق تحقیقات پزشکان دوز کشنده این دارو برای افراد سالم و بالای ۱۸ سال بطور میانگین بیش از ۲۰۰۰ میلی گرم است.

* منابع:

- 1.Zolpidem. tartrate(<http://www.drugs.com/monograph/zolpidem-tartrate.html>).the American Society of health-system. Pharmacists. Retrieved 15 march.2018
- 2.Intermezzo (Zolpidem Tartarate) (<http://www.rxlist.com/intermezzo-drug.htm>)
۳. میلر، ریچارد، لارنس. دانشنامه دارویی اعتیادآور. ترجمه اشکان پشنگ زاده. تهران: جهاد دانشگاهی، سازمان انتشارات، ۱۳۹۳.